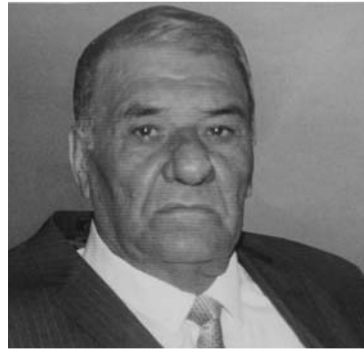

Azərbaycan Əsgəri Azərbaycan Zabiti

Silaha sarıldılar...
Sırada dayandılar...
Onlar tək-tək öldülər!
Tarixi keşməkeşli-
Faciələrlə dolu,
Möhtəram, qədim, ulu
Xalqımıza əbədi
Ölməzlik qazandılar. -
Şərəf-şan qazandılar.
Qüdrətli Azərbaycan! -
Əsrin hesablaşdığı
Yurd, ünvan qazandılar.
Onlar tək-tək öldülər! -
O ərler, o igidlər,
O qəhrəman şəhidlər
Bizə ruh, həyat verib,
Nəfəs, qol-qanad verib,
Xəcalət tərimizi
Alnımızdan sildilər.
***

Qarı düşmənlərimiz
Susmaq bilmirdi hələ.
Darmadağın edilib
Təslim olsalar belə
Yıxılıb ölmüdürlər -
Ağıla gəlmirdilər.
Bizim qələbəmizi,
Şanlı zəfərimizi
Həzm edə bilmirdilər.
Zaman kəlbətin idi,
Qolu zora düşmüşdü.
Çünki "Artsax" sevdası
Mənfur ermənilərin
İliyinə, qanına,
Sümüyünə, canına
O qədər geyişmişdi,
Onu oradan çəkib
Çıxartmaq çətin idi.
"Kiş!.. Kiş!.." ilə heç zaman
Çıxmaz donuz darıdan ! -
Bu söz yadıqar qalıb
Bizə ata-babadan.
Qulağımızda sırğa,
Yadımızdadır hər an.
Elə bu an, bu zaman
Bir səda gəlir haqdan:
- Şair, vaxtımız azdır;
Tuş gəlməmiş qınağa
Fikrini aydın söylə
Gen gəz söz oynatmaqdan.
..."Kiş!.. Kiş!.." ilə heç zaman
Çıxmaz donuz darıdan ! -
Doğrudan da beləymiş ! -
30 il davam edən
Danışqlar, söhbətlər
Hamısı küy-kələymiş !..
Divan-dərə, haqq nədir?..
Torpaq qaytarmaq nədir?..
Murdar düşmənlərimiz
Şiniyib durmuşdular ;
Elə qudurmuşdular
Özlərinə qəhrəman,
İgid, cəbhələr yaran
Qoçaq xalq deyirdilər.
Bizə məğmun, cüretsiz,
Cəsəretsiz, taqətsiz,
Qorxaq xalq deyirdilər...
Qəddar düşmənlərimiz
Döyüş meydanlarında
Dəmir yumruğumuzun
Zərbəsindən sarsılıb
Sarsaq olandan sonra;
Naçar, əlacsız qalıb
Sarsaq, sərsəm gözləri
Yaşla dolandan sonra
Daldalıqda, batında -
Damda, divar dibində
Zülüm-zülüm ağlayıb,
İtib-batanlarına
Matəm, hüzn saxlayıb
Aşkarlıqda, zahirdə
Hövl edib bir də, bir də
Sağ yana hürüdürlər,
Sol yanı qapırdılar.
Tribunalar qurub,
Əfsanələr uydurub
Nağıllar demək ilə,
Fəryad eləmək ilə
Təsəlli tapırdılar:
- "Dünən ağılatdıqımız,
Diri-diri alova,

Tonqala atdıqımız
Adamlar deyil bunlar
Ayrı çinlər, poqonlar,
Ayrı gözlər, qeyzlər,
Ayrı hiddətlər, hirsələr,
Ayrı əllər var burda.
Harda görünüb, harda?!
Deşmir top mərmisi də! -
Nəsildəndir, zətdəndir -
Sinə də poladdandır
Bu ayrı adamlarda.
İrəvan qan ağlayır:
Tək qalıb təkəlməmişik,

Valeh Sefiyev

Qırılıb təkəlməmişik.
Başımız nələr çəkir?!
Dünya da bunu görür.
Ancaq "Böyük bacımız"
Bizə xəbər çatdırıb
Təzə tapşırıq verir:
- Ağrıdağ orda qalıb, -
Çətində, darda qalıb.
Nə qarbağ, nə filan?!..
İndi daha möhtəşəm,
Əzəmətlidir plan.
Daha genişdir meydan.
Daha böyükdür imkan.
Laçında, Kəlbəcərdə,
Şuşada, Ağdərədə,
Ağdam deyilən yerdə,
Daşaltıda, - orada! -
Daha harda, harada?!..
Gözlərindən o dəhşət,
Qorxu çəkilib məgər?
Xocalı faciəsi! -
Ağrımır, qövr eləmir?!..
O cür dərin yaranın
Hovu çəkilib məgər?
Rahatlıq tapa bilməz,
Arxayın yata bilməz.
Qalxıb qorxaq əlləri
Silah da tuta bilməz
Sinəsindən vurmşuq,
İnadını qırılmışıq,
Gözlərinin tovonu
Çoxdan almışdıq türkün.
İndi bu saat, bu gün
Bizim tərəfimizdə,
Qolumuzun gücüdür,
Yanımdadır Zaman.
Burmunu ovmalıyıq,
Bərbəbir qovmalıyıq, -
Biz Türkün ayağını
Kəsməliyik Qafqazdan!
Hələlik, canı budur
Sualımın, sorğumun:
Cumun, Bakıya cumun! -
Çəkinməyin, qorxmayın,
Yubanmayın, amandır.
Yaddaşınızdan silin
Sehrkarı, sehiri.
Arxayın olun, bilin,
Dilsiz qoyunun yemi
Arpadır, vələmirdir.
O ayrı adamların
Sinəsinin zirehi
Nə daşdır, nə demirdir, -
Çitdəndir, cunadandır.
Qorxub "çit"dən, "cuna"dan
Qaçmaq olmaz meydandan
Hər əli silahlıdan -
Qaraltıdan, kölgədən
Xoflanmayın, hürkməyin,

Ayaq geri çəkməyin.
Cumun, Bakıya cumun!-
Elə ki, Bakımızı
Qoşun çəkib aldınız,
Orada Şaumyana -
O şanlı qəhrəmana
Başı göylərə çatan
Bir heykəl ucaldınız...
...Biz də axmaq deyilik ; -
Qanmaz uşaq deyilik
Biz də çöreyimizi
Qulağımızla deyil.
Ağzımızla yeyirik.
Bu gün bütün dünyaya
Car çəkirik, deyirik,
Dünyada hamıdan çox
Bizə üreyi yanan,
Arxamızda dayanan
Öz "süd anamızı"da
Xəbərdar eləyirik. -
Təkrar-təkrar deyirik:
- Dünən ağılatdıqımız,
Diri-diri alova,
Tonqala atdıqımız
Adamlar deyil bunlar.
Ayrı çinlər, poqonlar,
Ayrı şertlər, diktələr
Ayrı nitqlər, hikkələr,
Ayrı dillər var burda.
Belə güc, belə qüdrət ,
Belə cürət, cəsəret
Harda görünüb, harda?
Deşmir top mərmisi də! -
Nəsildəndir, zətdəndir -
Sinə də poladdandır
Bu ayrı adamlarda.
Şübhəsiz, bu adamlar
Ayrı yandan gəliblər.
Biz başı batmışların,
Günləri qara gəlib
Bəxtləri yatmışların
Heç xəbəri olmayıb. -
Bəlkə də bu adamlar
Lap bizim yanımdan:
Elə bu İrəvandan,
Ya da köhnə yurdumuz
Dost Livandan gəliblər?!..
Düşüncəmiz yorulub,
Gözlərimiz kor olub
Qaramı basır bizi? -
Heç tanıya bilmirik
Özümüz özümüzü.
Nə deyək zamanəyə?
Bizim taleyimizi
Yazan belə yazıbdır.
Bəd yuxular görürük;
Bizim bəd yuxuları
Yozan belə yozubdur:
- O ayrı adamların -
Onların şikariyiq!
Ərəsati-məhşəri
Haçan yada salmışdıq?
Dünən o vurhavrda
Çox adamların burda
Biz canını almışdıq!
Əvəzini onlara -
O ayrı adamlara
Birə min qaytarırıq.
Qartal kimi şığıyıb
Ley kimi gəlir onlar
Səmadan üstümüzə.
Başımız belədadır
Torpaq çəkir kamına,
Göy durub qəsdimizə.
Nələmizi eşidib,
Yəqin, fəryadımız da

Ona çatıb, yetişib.
Olsa lap Ərzurumda,
Yubanmasın bir an da
Qoy gəlsin Qara keşiş
Bu meyitləri yusun.
Bitib, tükənib daha
Bizim iqtidarımız
Boğazımız kəndirdə;
Hanı, hanı, bəs hanı
Tıqran babalarımız?!..
Bəlkə qalxıb məzardan
Bir quru canımızı
Onlar qurtarsın dardan?!..
Müdhış həyatımızı
Onlar yoluna qoysun?!..
Axı: "Vurun!.. Öldürün!..
Parçalayın!.. Dağıdın!..
Qan tökün!.. Qan axıdın!.." -
Onlar bizə demişdi -
Vəsiyyət eləmişdi,
Kitablarda yazmışdı,
Daşlar üstə qazmışdı..."
...Bəli, bu minval ilə
Bu hal, bu əhval ilə
Qəddar düşmənlərimiz
Bizim ağır, möhtəşəm
Dəmir yumruğumuzun
Zərbələri altında
Başlarını itirib,
Zarıyıb, inildəyib
Sayıqlayırdı belə.
Murdar ağızlarına
Gələni deyirdilər. -
Guya düz edirdilər.
Anlamırdılar hələ
Sözün ucundan tutub
Ucucluğa, heçliyə,
Pucluğa gedirdilər.
Nə var, nə var ortada? -
Fürsət getmişdi bada.
Yüz illik bəyanatlar,
Qərarlar, hesabatlar,
Fərziyyələr, gümanlar,
"Dəqiq", hazır planlar
Başdan ayağa kimi
Xatalı, səhv olmuşdu:
O "Böyük Ermənistan!" -
Yüz illərin xülyası
Yüz minlik ordumuzun
Sücaəti önündə
Yüz yox, heç 44 gün də
Duruş getirməmişdi -
Əbədi məhv olmuşdu.
...Bəşər ayıqlığını
Hələ itirməmişdi.
Bütün dünya görürdü:
Ərzin suallarına,
Əsrin suallarına
Mükəmməl, aydın, dürüst
Ali Baş Komandanım
Özü cavab verirdi.
Rəhbərimin dilindən
Hamı bunu eşitdi
Yer də, Göy də şahiddi:
- Qələbəni qazanan
Vətən oğullarının
İgidliyi, mərdliyi
Qüdrəti, hünəriydi!
- Bu söz başdan, binadan
Ali Baş Komandanın
Dilinin əzbəriydi
Rəhbərimiz dünyanın
Harasına gedirdi
Böyük iftixar ilə
Haqqı bəyan edirdi.
Xalqımın qüdrətindən

Bütün dünya xalqları
Xəbərdar olurdular
Bizi istəməyənlər,
Bu gün də lovğalanıb
Qan-qan deyən düşmənlər
İcəridən burxulub,
Əzilib, ovxalanıb
Tarımar olurdular.
Dərin bir köks ötürüb
"Bu nədir?!" deyirdilər.
Qara dəsmal götürüb
Qara da geyirdilər.
Bu döyüşün, zəfərin
Birinci qəhrəmanı
Azərbaycan zabiti,
Cəsur əsgəri idi.
Bütün qələbələrin
Bünövrəsi, əsası
Onların cəsəreti,
Əzmi, hünəri idi.
Ən keçilməz sədləri,
Bəndləri qırırdılar.
Qranit qayaları
Öz yumruqları ilə
Onlar dağıdırdılar.
Ayrı adamlar kimdir?
Zaman Ali hakimdir;
Ağ da bəlli, qara da.
Yüz il bundan sonra da
Bu torpağı ələyin,
Ələk-vələk ələyin
Misqal-misqal yoxlayın. -
Hesabı itirməyin,
Yadınızda saxlayın:
Aslan ruhu, cürəti,
Coşqunluğu, şiddəti -
Bizim qanımdır O.
Bizim atəşimizdir O.
Həyəcanımızdır O.
Bizim torpağımıza,
Öz Qarabağımıza
Öz qanıma tökülüb.
Doğma Vətənimizdə
Öz qanıma bu qədər
Ətirli, tərəvətli,
Şöhrətli, şərəfətli
Çiçək açıb, gül olub.
***
Onlar tək-tək öldülər! -
O ərler, o igidlər,
O qəhrəman şəhidlər
Vətəni azad görüb,
Bəxtiyar, abad görüb
Rahət, əmin, arxayın
Razılıq, sevinc saçan
Böyük bir coşqu ilə
Vətənin qarşısında
Min dəfə baş endirib
Halallıq istədilər:
- "Başın sağ olsun, Vətən!
Haqqını halal eylə.
Biz səfər üstündəyik,
Mənzilimiz uzaqdır,
Yol gedirik!" dedilər -
Halallıq istədilər.
Onlar tək-tək öldülər! -
O ərler, o igidlər,
O qəhrəman şəhidlər
Yer üzündə, dünyada
Çox şər-xata gördülər,
Çox qan-qada gördülər.
Bütün Yer aləmini -
Bizi bəyənmişdilər -
Göylərdən gəlmişdilər,
İlahi dərğahına -
Göylərə çəkildilər.